

43 gadi grāmatu pasaulē

Tūjas bibliotēkas ceļš līdz šodienas mājvietai Liedaga ielā 11 sākās pirms nedaudz vairāk kā 20 gadiem, kad tika pieņemts lēmums par jaunas lasītavas izveidi ciema centrā. Līdz tam grāmatu mājvieta bija *Ābeļziedi*, bijušā Tūjas kluba telpas – vieta ar bagātu vēsturi, kam pērn apritēja 80. gadskārta. Iecere par pārcelšanos pilnībā īstenojās 2007. gadā, kad bibliotēka vēra durvis četrstābu dzīvoklī Liedaga ielā 8. Lai gan kādu laiku *Ābeļziedi* vēl turpināja darboties kā grāmatu izsniegšanas punkts, laika gaitā nācās pilnībā pārcelties uz Tūju. Tomēr telpas ir tikai ietvars. Īsto dzīvību tām piešķir cilvēks. Jau vairāk nekā desmit gadus, kopš 2015. gada novembra, lasītavas sirds un dvēsele priekš un bēdās ir bibliotekāre **Zeltīte MILLERE**, kura apmeklētājus vienmēr sagaida ar smaidu.

Veiksmīgā nejaušība

Pirms Zeltītes dzīvi pārņēma bibliotēku darbs, viņas ikdiena ritēja rāmākās, bet ne mazāk košās krāsās. Šīs atmiņas cieši saistītas ar Limbažiem – pilsētu, kurā viņa uzaugusi un joprojām rod sirdsmieru pēc garām darba stundām. Tur pavadīta bērnība, jaunība un brieduma gadi, izveidota ģimene, piedzimis dēls, uzsāktas un turpinātas darba gaitas, kā arī apmeklēti un atbalstīti neskaitāmi vietējie kultūras un muzikālie pasākumi, teātra izrādes, izdejojotas neskaitāmas balles un iemēģināts arī tautas deju kolektīva solis. Arī kāre pēc ceļojumiem – gan tuviem, gan tāliem – bijusi viņas sabiedrotā.

Pēc Limbažu 1. vidusskolas absolvēšanas Zeltīte iecerēja studēt pārtikas tehnoloģiju Jelgavā. – *Absolvēju klasi ar pārdevēju novirzienu kā pārtikas un rūpniecības preču pārdevēju. Tomēr nolēmu atvilkt elpu un gadu nostrādāju sporta preču veikalā, līdz man negaidīti piedāvāja amatu bibliotēkā. Šī nozare jau pašā sākumā man šķita interesanta un augoša, bet vienlaikus sarežģīta, – atceras sarunbiedre. Tā 1983. gadā viņa sāka darbu kā operatore Limbažu rajona centrālās bibliotēkas komplektēšanas un apstrādes nodaļā Parka ielā (bijusī Bahmaņa iela), uz rakstāmmašīnas drukājot kataloga kartītes jaunajām grāmatām.*

Gadu vēlāk novadniece ieņēma vadītājas amatu lasītāju apkalpošanas nodaļā, kas atradās Limbažu kultūras namā, un iestājās Latvijas Universitātes bibliotēkzinātnes un bibliogrāfijas nodaļā. – *Mācījos aptuveni divus gadus, līdz ģimenes apstākļu dēļ nācās ņemt akadēmisko pātraukumu. Tomēr vēlme izglītoties nekur nepazuda – studijas tika turpinātas ne akadēmiskā, bet praktiskā versijā Rīgas Kultūras un izglītības darbinieku tehnikumā, kur iegūts bibliotekāra diploms. Vēlāk Zeltīte kopā ar sešām kolēģēm no mūsdienu absolvēja Latvijas Kultūras koledžu, kļūstot par sertificētu bibliotēku informācijas speciālisti. Ar to gan viss nebeidzās – šīs jomas darbiniekiem jāmācās visa mūža garumā, piedaloties kursos un citās aktivitātēs, dodoties pieredzes apmaiņas braucienos. Mūžizglītība ir jebkura profesionāļa neizbēgama nākotne, tāpēc Zeltīte guvusi pieredzi Šveicē, Beļģijā, Vācijā un citviet.*

Kopumā šim darbam Zeltīte veltījusi 43 dzīves gadus – 31 no tiem tagadējai Limbažu novada Galvenajai bibliotēkai, bet pusotrs aizritējis Limbažu bērnu bibliotēkā kā galvenajai bibliotekārei, pasākumu organizatorei un pat direktorei. Kad sākās runas par abu iestāžu apvienošanu, viņa nolēma izmēģināt ko citu. – *Sapratu, ka atgriezties iepriekšējā ritmā nevēlos. Katrā vietā aiz sevis biju atstājis sakārtotu vidi un izietas akreditācijas. Izjutu vēlmi pēc miera, dabas un laukiem, vēlējās apgūt citas bibliotekāru darba specialitātes formas, kurās vēl nebiju sevi pierā-*

Zeltīte ir gandarīta par bagātīgo lasītavas krājumu

dījusi. Tāda vieta ir Tūja, – izvēli pamato Zeltīte, neslēpjot, ka darbs viņai vienmēr bijis svarīgs. Kurš gan būtu domājis, ka tas tik ļoti atšķirsies pilsētā un laukos, kur viss jādara vienai! – Nācu šeit pēc miera, bet esmu nemitīgā skrējienā jau desmit gadus. Labi, ka ģimene mani vēl nav izlikusi aiz mājas durvīm! – pasmej sarunbiedre.

Arī laukos dzīve rit pilnā sparā

Uz Tūjas bibliotēkas saimnieces amatu pretendēja trīs interesenti, tomēr vislabāk sevi pierādīja Zeltīte. – *Mans jaunais ceļš ne pirmo reizi sākās ar akreditāciju. Pie manis brauca kolēģi no visas Latvi-*

nās vieta. – Sākumā man teica, ka labi, ja šurp divi cilvēki atnāks... Manā pirmajā pasākumā bija vairāk nekā 30 apmeklētāju, pēc tam jau 60. Šobrīd vairs nav tik daudz, bet, ja atnāk vismaz 20–25, tas ir ļoti labi. Vietējiem patīk dvēseliskas norises, – priecājas bibliotekāre. Gadu garumā piedzīvotais apkopots fotoalbumos un viesu grāmatās. Tas ir lasītāju kluba aktīvistes Astras Tomsones devums nu jau daudzu gadu garumā. Ikdienā Zinību centrs pārtop par kluso lasītavu vai biroja telpu, kur sanāk ar viedierīcēm strādājošie. Projektā iegūti pieci jauni datori un multifunkcionālā kopēšanas iekārta, kas kopā ar brīvi pieejamo internetu ir lielisks papildinājums bibliotēkas pakalpojumu klāstam.

Īpašā vietā īpaša bibliotēka

Savus lasītājus Zeltīte pazīst labi. Viņas zelta publika ir izglītotie seniori, netrūkst arī pieaugušie, tostarp Latvijā atpazīstamu personību, kas viesojas siltajā sezonā. Varētu būt vairāk bērnu, tomēr viņa saprot – skola atrodas Liepupē, tāpēc jaunā paaudze mācību laikā likumsakarīgi dodas uz lasītavu tur. Vasarā, kad jaunie atgriežas mājās uz ilgāku periodu, viņi labprāt iepazīstas ar *Bērnu žūriju* – ieteicamo literatūru dažādiem vecumposmiem. Tiem, kuriem ir grūtības nokļūt līdz ciema centram, Zeltīte grāmatas aizved līdz pat mājas durvīm. Tādu cilvēku nav palicis daudz, bet viņa priecājas palīdzēt un cenšas katram apmeklētājam nodrošināt individuālu pieeju.

Pērn aktīvo lasītāju skaits Tūjas bibliotēkā sasniedza 244, kas ir labs rādītājs, ņemot vērā, ka ciemā pastāvīgi ir aptuveni 400 iedzīvotāju. Tie gan, Zeltītesprāt, ir tikai skaitļi, jo viņa neregistrē katru ienācēju, kurš ieradīs, lai tikai apskatītu izstādi. Katra bibliotēka ir atšķirīga, un Tūja nepārprotami ir īpaša vieta. – *Vasarnieki ir iepakotie cilvēki, ka šeit ir bibliotēka, un nav vajadzības literatūru vest līdz mājām. No viņu atdotajām grāmatām bieži vien birst smiltis, bet tas nekas, priecājos, ka ikvienam ir iespēja lasīt, – teic Z. Millere. Pāri sliekšnim kāpuši ļaudis ne tikai no tālākiem Latvijas novadiem, bet pat Ķīnas un Indijas. Šī gaismas pils ir vienīgā novadā no pagastu bibliotēkām, kurā tiek komplektēta literatūra krievvalodīgajiem.*

Zeltīte rūpējas, pie jaunumiem lai tiktu ikviens neatkarīgi no vecuma un interesēm, tomēr finansējums literatūras un preses iegādei uzlabojas vien nedaudz. – *Var jau teikt – neņem to dārgo, bet ja cilvēkiem to vajag, kā es varu neņemt? Lasītāji nāk ar sarakstiem, kopā meklējam pieeja-*

mo vai mēģinām to iegūt no citu krājumiem. Kad sāku šeit strādāt, brīvprātīgā mecenāte, antropoloģijas profesore un Tūjas iemītniece Vieda Skultāne, bērniem vienā vasarā mācīja vācu, otrā – angļu valodu. Bija iecere arī par franču, bet tā izpalika. Šādā veidā tiku pie dāvinājuma – svešvalodu apguves grāmatām bērniem. Piemēru, kad apkārtējo devums būtiski spēcina bibliotēku, ir ļoti daudz, tos nav iespējams uzskaitīt. Paldies mecenātiem, kuri atbalstījuši norises, grāmatu dāvinātājiem un citiem palīgiem! – par dāsnumu priecājas sarunbiedre.

Darbs prasa atdevi

Acīmredzami Zeltīte no visas sirds mīl to, ko dara, un izjūt atbildību par savu gaismas pili. Nereti viņa uzkavējas tajā arī pievakarē, lai paveiktu mazās, bet nozīmīgās lietas, kam dienas skrējienā nav sanācis laika. – *Šķiet, ka visu mūžu esmu ņēmusi darbu līdzī uz mājām. Pēdējā laikā man tas vairs netiek. Parasti saka – ja tu tā dari, tad strādā slikti vai lēni. Bet ja pie manis atnāk cilvēks, nevaru viņu atraidīt. Man jāuzklausa, jārod risinājums vai vismaz jānovirza pie kāda, kurš zina labāk, pat ja tiek prasītas ar bibliotēku nesaistītas lietas, – stāsta limbažniece, kurai bieži tiek taujāts pēc palīdzības sociālajā jomā. Nesen viņa palīdzējusi kungam ar invaliditāti nokārtot jautājumu par uzbrauktuvi. – Var jau vērsties pagasta pārvaldē, bet ja desmit kilometri līdz tai ir neaizsniedzams attālums, cilvēki izvēlas vidi, kas ir ērti pieejama. Sniedzu konsultācijas valsts pakalpojumos – e-veselībā, VID deklarāciju aizpildē, VSAA jautājumos, darba meklējumos NVD un citos. Tas viss nācis klāt bibliotekāra darba pienākumiem. Rīkojam arī mācības, iesaistāties projektos. Pērn tā bija digitālo resursu apguve senioriem trīs līmeņos. Tāpēc cimdus adīt man nesanāk, lai gan gribētāju pēc radošajām nodarbībām netrūkst.*

Esot vienai, netrūkst arī izaicinājumu. – *Reizēm jācinās par lietām, par ko it kā nevajadzētu. Pozitīvi, ka pirmo reizi šajos gados man nav jāuztraucas, kā tikšu bibliotēkā sniega vai ledus dēļ. Jaunais apsaimniekojamās teritorijas uzturētājs Aivars strādā perfekti. Iepriekš pati kā Sprīdītis visu tīrīju. Par simbolisku “paldies” palīdzēja apkārtnes puikas. Atvaļinājumu ņemu janvārī un rakstu atskaiti, jo vasaras paiet darbīgā ritmā, – klāsta novadniece.*

Zeltīte ceļu no Limbažiem uz Tūju un atpakaļ mēro ik darbdienu un dažkārt arī sestdienās. – *Kad darba intervijā vaicāja, kā izbraukāšu, teicu, ka tāpēc jau ir bibliotēka, kur palikt pa nakti. Pagaidām gan nav sanācis, – viņa pasmej. Gaismas pils saimniece mīl visu praktisko, lasa romānus, biogrāfijas, interesējas par vēsturi un psiholoģiju, iedvesmojas no ceļojumu stāstiem. Agrāk brīvie brīži atvēlēti pašas iepazīšanai, bet nemainīga palikusi mīlestība pret dabu un apkārtnes skaistumu. Viens no faktoriem, kas rosinājis pārcelties uz bibliotēku Tūjā, bija jūra, bet jo biežāk sarunbiedre atrodas tās tuvumā, jo retāk sanāk to izbaudīt.*

Uz nākotni Zeltīte raugās pozitīvi – bibliotēkas noteikti būs pieprasītas, jo lasītāji, īpaši bērni joprojām dod priekšroku taustāmai grāmatai nevis digitālajam formātam. – *Priecājos, ka Tūjā ir mājīga ģimenes bibliotēka, kurā vienmēr gaidīts ikviens. Vislielākais paldies vecākiem, kuri man ieaudzinājuši šo lielo atbildības sajūtu un darba mīlestību!*

Fanijas ROMEIKO
teksts un foto

Projektu finansē
Mediju atbalsta
fonds no Latvijas
valsts budžeta
līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta
«Personības spēks» īstenotāja –
SIA «Izdevniecība Auseklis».
Projekta Nr. 2025.LV/RMA/1.6.1/018